

Árkos Iván

Digitális ismeretközlés – EU kompatibilitás

A BME OMIKK a 13. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál programjában immár 5. alkalommal szereplő CD-ROM SHOW keretében ezzel a címmel rendezett reprezentatív szakmai tanácskozást. A hazai köz-, szak- és felsőoktatás könyvtárosai és informatikai szakemberei számára április 23-án szervezett esemény házánk EU-csatlakozásának apropójából arra kereste a választ: milyen összefüggés van az információszolgáltatás EU-irányelvei és -törekvései, valamint a hazai felhasználói körök tevékenysége és eredményessége között.

A rendezvény bevezető előadását *Kátai-Nagy Krisztina* főszerkesztő, Miniszterelnöki Hivatal EUvonal–EU Tájékoztató Szolgálat vezetője tartotta „Mindennapi Európa: EU-s információforrások és kommunikáció – létezik-e mindennapi Európa?” címmel. Az előadó bemutatta az EU Tájékoztató Hálózatot, az EUvonal–EU Tájékoztató Szolgálat honlapját, az Európa Direct információs pontokat, az EU közkönyvtári hálózat felépítését, az Európai Dokumentációs Központokat és a Pályázati Információs Központot, több honlap (Tempus Közalapítvány, Kultúrpoint Iroda, EU-Ház, Mobilitás, Európai Bizottság Magyarországi képviselete, Európai Parlament Tájékoztató Iroda, EU kommunikációs források) jellemzőjét. A felsoroltak abban is eligazodást attak, hogy mivel és hogyan kapcsolódhatnak be a könyvtárak a kommunikációba.

A bevezető előadáshoz kapcsolódott *Stubnya György*, a BME OMIKK főigazgató-helyettesének „EU-s projektek, adatbázisok, CD-ROM kiadványok” című referátuma, amely ismertette az intézmény uniós projektjeit és szerepüket-jelentőségüket, az intézmény évtizedek óta épített közhasznú adatbázisait, a Nemzeti Kutatásnyilvántartási Rendszer adatbázisát, mint az uniós kapcsolat egyik meghatározó elemét, valamint az elmúlt években sikerrel megjelent tudománytörténeti CD-ROM kiadványok szerkesztésének tematikai és technikai fejlesztési elképzeléseit.

Dr. Vasas Lívia, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Központi Könyvtár főigazgatója „A korszerű orvos- és élettudományi információforrások az ezredfordulón a Semmelweis Egyetemen elérhető szolgáltatások tükrében” című referátuma részletezte az orvostudományi digitális információforrások két évtizedes térhódítását és tartalmi változásainak tendenciáit. Bemutatta az orvos- és élettudomány kiemelt európai és hazai elektronikus forrásválasztékát, a Semmelweis Egyetem kutatói, oktatói, hallgatói részére biztosított digitális forrásanyag használati statisztikáját, továbbá javaslatot tett egy nem standardizált, de kívánatos és korszerű elektronikus forráskollekcióra.

Dr. Nádasi András, az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum fősztályvezetője „Média-konvergencia, elektronikus könyv és nevelés” címmel összehason-

lította az elektronikus és a nyomtatott megjelenésű Könyv és Nevelés kiadvány jellemzőit, elemezte a média-konvergencia előnyeit és hátrányait, az iskolákban használható klasszikus taneszközök és más, főként digitális források alkalmazásának tendencia-változásait, valamint bemutatta a 6000 tételes Magyar Elektronikus Taneszköz Adatbázist.

Bánkeszi Katalin, a Neumann János Digitális Könyvtár és Multimédia Központ szakmai igazgatója „Közhasznú információk könyvtárakban” címen vázolta a közhasznú információk szerepének jelentőségét a közösség és az egyének ismereteinek bővítésében, majd a minden könyvtár számára szükséges internetes elérhetőség megvalósításához felajánlotta a Neumann Könyvtár tapasztalatait és támogatását ahhoz, hogy az intézmények az európai minőségi elveknek megfelelő internetes szolgáltatásokkal és digitális dokumentumokkal állhassanak az olvasók rendelkezésére.

Szántó Péter, az Info Technology Supply Ltd (ITS, Anglia) magyarországi képviselője „European Sources Online” címmel beszámolt a cambridge-i központú kiadó közel 9000 más kiadóval folyó együttműködésének eredményeiről, a kiadó által előállított adatbázis céljáról, jellemzőiről és tartalmáról. Ismertette a sok ezer (szakértők által válogatott, ellenőrzött és indexelt) publikált és nem publikált dokumentum, valamint weboldal kereshetőségét, továbbá a több jelentős hazai intézmény: Corvinus Egyetem, CEU, International Business School, Budapest Gazdasági Iskola, Parlamenti Könyvtár, KSH Könyvtára, Szabó Ervin Könyvtár, stb. részvételével működő konzorcium munkáját.

Pomázi Gyöngyi, az Akadémiai Kiadó Nyelvi Szerkesztőségének igazgatója „Könyvtár a könyvtárban” című korreferátuma ismertette az Akadémiai Kiadó elektronikus tartalmait (folyóiratok, szótárak, nyelvkönyvek), az Akadémiai Elektronikus Könyvtár felépítését és felhasználhatóságát (ezen belül a szótár + CD-ROM kiadványokat, a szótárakhoz csomagolt sugárlemezt, a szótárak alapját képező XML-adatbázist, a CD-ROM és a választható aktiválási módokat). Bemutatta a szótárakat ill. a minősítés alapján végrehajtható keresési lehetőségeket, valamint a könyvtári és online-szolgáltatásokat.

Biszak Sándor, az Arcanum Adatbázis Kft. igazgatója „DVD: a tudásmegőrzés és -gyarapítás új ígérete” címmel adatokat közölt az 10 GByte kapacitású DVD technikai jellemezőiről, az e hordozóval kapcsolatban szerzett tapasztalatokról, beszámolt a kiadó ARCANUM DVD-könyvtár című, 15–20 CD-ROM anyagát tartalmazó sorozatáról, ill. a 80–100 óra hanganyagot rögzítő Hangos könyvek kiadványokról. Ismertette a digitális térképkiadás eddigi eredményeit (2006-ban 20 terabyte-nyi terjedelemben mintegy 100.000 darab térkép, első és második 28.800-as léptékű házszintű katonai felmérés 1780 és 1850-ből, Budapest Főváros Levéltára valamennyi térképe), és az 50 GByte kapacitású Blue Ray megjelenésének várható előnyeit.

Nagy Zoltán fotótörténész, az OSZK Fényképtárának vezetője „Edison in Hungary azaz Edison Magyarországon” című korreferátumában bemutatta Erdélyi Mór 1911-ben készített, a korabeli főváros építészeti-művészeti emlékeit és Edison magyarországi látogatásának dokumentumait bemutató fotóalbumot, amelynek anyagát az Országos Széchényi Könyvtár több cég közreműködésével digita-

lizálta és digitális nyomdai technikával faksimile-kiadvány formájában megjelentette. A korreferátumhoz *Gazda István*, a Magyar Tudománytörténeti Intézet igazgatója fűzött kiegészítéseket Edison látogatásával kapcsolatban.

A tanácskozáson elhangzottakat a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Műszaki Könyvtáros Szekció elnökeként Balogh Margit, a Nemzetközi Pető Intézet könyvtárának vezetője foglalta össze. Megállapította, hogy egyfelől a hazai digitális ismeretközlés gyakorlata mind tartalmában, mind megjelenésében megfelel az EU-kompatibilitás követelményeinek, másfelől ugyanakkor egyre fontosabbá válik a párhuzamos szolgáltatások kiküszöbölése/csökkentése, a felhasználókat legjobban segítő technikai-módszertani megoldások érvényesítése, a kezelést, információcserét, felújítást, tárolást és megőrzést is támogató formanyomtatványok, szolgáltatási felületek szabványosítása, s mindezekben mind jelentősebb szerep jut a könyvtáraknak.

A BME OMIKK által rendezett tanácskozáson a hazai felsőoktatási, közművelődési és szakmai könyvtárak, informatikai szervezetek és intézmények mintegy félszáz jeles képviselője vett részt. A hagyományoknak megfelelően az idei fesztiválon is eredményesen működött a Könyvtáros Klub standja, amelyen (többek között) a tanácskozás előadói által képviselt intézmények információs anyagai is hozzáférhetőek voltak az érdeklődők számára.

Árkos Iván